

**Statens jordbruksverks föreskrifter
om seminverksamhet med hästdjur;**

beslutade den 20 oktober 1999

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 2 och 4 §§ förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., följande.

1 kap. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Definitioner

1 § I dessa föreskrifter avses med

anordnare: den som har Statens jordbruksverks tillstånd att bedriva ett eller flera delmoment i seminverksamhet,

ansvarig veterinär: den veterinär som är utsedd av en anordnare och godkänd av Jordbruksverket och som skriftligen har förbundit sig att fortlöpande utföra de veterinära uppgifter som följer av denna författning, med undantag för de uppgifter som skall utföras av en officiell veterinär,

distribution: alla former av förmedling av sperma,

hingststation: en anläggning i vilken sperma från hästdjur samlas för att användas i seminverksamhet,

¹Jfr rådets direktiv 92/65/EEG av den 13 juli 1992 om fastställande av djurhälsokrav i handeln inom och importen till gemenskapen av djur, sperma, ägg (ova) och embryon som inte faller under de krav som fastställs i de specifika gemenskapsregler som avses i bilaga A.I till direktiv 90/425/EEG (EGT nr L 268, 14.9.1992, s. 54, Celex 392L0065) och kommissionens beslut 95/176/EG av den 6 april 1995 om ändring av bilaga C och D till rådets direktiv 92/65/EEG om fastställande av djurhälsokrav i handeln inom och importen till gemenskapen av djur, sperma, ägg och embryon som inte faller under de krav som fastställts i de specifika gemenskapsregler som avses i bilaga A I till direktiv 90/425/EEG (EGT nr L 117, 24.5.1995, s. 23, Celex 395D0176). Anmälan till kommissionen har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT nr L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 398L0034).

hälsostatus: djur som har hanterats och testats på ett sådant sätt att de ur smittskyddssynpunkt har samma status,

hästdjur: vilda eller domesticerade arter ur släktet uddtåiga hovdjur och korsningar mellan dessa; i fortsättningen används uttrycket häst för alla hästdjur,

lagring: all förvaring av sperma,

officiell veterinär: en veterinär som har utsetts av Jordbruksverket att vara officiell veterinär,

seminverksamhet: samling, behandling, lagring eller distribution av sperma samt seminering, och

sperma: ett obehandlat eller behandlat ejakulat från hingst.

Tillstånd

2 § För att få bedriva seminverksamhet krävs tillstånd av Jordbruksverket. Tillståndet kan omfatta ett eller flera delmoment. Delmomenten är samling och behandling, lagring, distribution samt seminering.

Ansökan om tillstånd skall lämnas till Jordbruksverket och innehålla uppgifter om

1. sökandens namn, adress, telefon- och, i förekommande fall, organisationsnummer,
2. aktuellt djurslag,
3. vilket eller vilka delmoment seminverksamheten skall omfatta,
4. seminverksamhetens geografiska läge,
5. vilka personer som skall anlitas för seminverksamhetens bedrivande, samt

6. ansvarig veterinär för seminverksamheten och ett skriftligt åtagande från denne.

I tillståndet kan som villkor uppställas att en rapport skall lämnas till Jordbruksverket.

Tillstånd för seminverksamhet inom landet gäller under ett kalenderår. Tillstånd för seminverksamhet på godkända hingststationer för utförsel av sperma till länder inom Europeiska unionen (EU) gäller under tre kalenderår.

Utbildning

3 § Anordnaren ansvarar för att de personer som anlitas i seminverksamheten har utbildning för de delmoment som anges i 4 - 6 §§.

4 § Ansvarig veterinär för seminverksamhet skall ha genomgått en av Jordbruksverket godkänd utbildning.

5 § Den som utför semineringar skall ha genomgått en kurs i seminteknik, som har anordnats i enlighet med en av Jordbruksverket godkänd kursplan, eller sådan utbildning som anges i 4 §.

6 § Andra personer än de som omfattas av 4 och 5 §§, som anlitas i seminverksamhet, skall ha sådana kunskaper om hygien och smittskydd att smittspridning i verksamheten förhindras.

7 § Utländsk seminutbildning kan prövas och godkännas av Jordbruksverket för att ge behörighet för seminverksamhet i landet.

Hygien och smittskydd

8 § I samtliga delmoment i seminverksamheten skall god hygien upprätthållas. Åtgärder skall vidtas för att förebygga smittspridning. All utrustning som kan komma i kontakt med djur eller sperma under samling, behandling eller seminering skall rengöras och desinficeras noggrant före användningen, såvida inte engångsutrustning används.

2 kap. VILLKOR FÖR HINGST SOM ANVÄNDS I SEMINVERKSAMHET I LANDET

1 § I seminverksamhet får sperma endast användas från hingst som uppfyller de villkor som anges i 2 - 6 §§.

2 § Hingstens identitet, födelsedatum, härstamning och avelsvärde skall kunna styrkas genom en identitetshandling utfärdad av stamboksförande förening eller avelsorganisation.

Hingsten skall ha genomgått fullständig blodgruppsundersökning eller DNA-analys. Proverna skall sändas till Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) eller annat laboratorium som tillämpar internationell standard.

3 § Hingsten får inte visa tecken på smittsam sjukdom vid ankomsten till hingststationen eller den dag då spermasamling sker.

4 § Provtagning avseende Contagious Equine Metritis (CEM) skall utföras inom 30 dagar före spermasamlingsperiodens början.

Hingst, som skall användas som spermagivare för färsk sperma, skall provtas en gång avseende CEM. Varje prov skall utvisa negativt resultat.

Hingst, som skall användas som spermagivare för sperma som skall frysas, skall provtas avseende CEM två gånger med sju dagars intervall mellan varje provtagningstillfälle. Dessa prov skall utvisa negativt resultat.

Proverna skall tas från hingstens sperma, penisskaft, urinrörets mynning och fossa uretralis.

5 § Hingst skall inom 60 dagar före det att spermasamlingsperioden påbörjas undersökas serologiskt avseende förekomst av Ekvint Virusarterit (EVA).

Hingst som visar positiv antikroppstiter skall provtas avseende förekomst av EVA-virus i sperman. Om det i seminverksamhet används sperma med förekomst av EVA-virus skall anordnaren ange att sådan förekomst föreligger.

Sperma med negativt analysresultat avseende förekomst av EVA-virus från serologiskt positiv hingst får inte betecknas som fri från EVA-virus.

6 § Vid övergång från naturlig betäckning till seminverksamhet under pågående säsong skall minst trettio dagar förflyta från det att hingsten senast betäckte naturligt till dess att den utnyttjas för seminverksamhet. Under tiden skall minst två bakteriologiska undersökningar utföras med minst sju dagars intervall. Proverna skall tas från hingstens sperma, urinrörets mynning och fossa uretralis, vilka skall vara fria från tecken på förekomst av sexuellt överförbar bakteriell infektion.

Seminering av sto med sperma från hingst, som används för naturlig betäckning, får endast ske på medicinska grunder, vilka skall bedömas av den ansvariga veterinären.

3 kap. VILLKOR FÖR HINGST SOM ANVÄNDS I SEMINVERKSAMHET, VARS SPERMA ÄR AVSEDD FÖR UTFÖRSEL TILL LÄNDER INOM EUROPEISKA UNIONEN (EU)

1 § Samling av sperma skall ske på en av Jordbruksverket godkänd hingststation. För att bli godkänd skall hingststationen uppfylla de villkor som anges i bilaga 1.

2 § Obehöriga får inte ha tillträde till stationen. Besökare skall följa de villkor som den ansvariga veterinären uppställer.

3 § Hingst får användas för spermasamling under förutsättning att den

1. uppfyller de villkor som anges i 2 kap. 2 §,
2. inte visar tecken på smittsam sjukdom vid ankomsten till hingststationen eller den dag då spermasamling sker,
3. inte kommer från ett land eller område som är belagt med restriktioner på grund av sjukdom,
4. kommer från ett stall där hästarna inte har visat kliniska tecken avseende

a. dourine (beskällarsjuka), rots, encephalmyelit, vesikulär stomatit eller infektiös anemi inom sex månader före insättning på hingststation,

b. rabies inom en månad före insättning på hingststation, och

c. mjältbrand inom 15 dagar före insättning på hingststation,

5. under 30 dagar före första spermasamlingen har hållits i ett stall där inga hästar har visat kliniska tecken avseende EVA,

6. under 60 dagar före första spermasamlingen har hållits i ett stall där inga hästar har visat kliniska tecken avseende CEM, samt

7. inte har använts för naturlig betäckning under 30 dagar före första spermasamlingen eller under samlingsperioden.

4 § Hingsten skall genomgå följande tester, i enlighet med det testprogram som anges i bilaga 2, med negativt resultat:

1. ett immunodiffusionstest med agargel (Coggins test) för påvisande av Ekvin Infektiös Anemi (EIA),

2. ett serumneutralisationstest för påvisande av EVA i en serumutspädning av 1:4; om serumneutralisationstestet är positivt skall det kompletteras med ett virusisoleringstest utfört på en lämplig mängd sperma från hingsten med negativt resultat avseende EVA, samt

3. ett test för påvisande av CEM som utförs vid två tillfällen med sju dagars intervall genom isolering av *Taylorella equigenitalis* av preejakulationsvätskan eller med ett prov av sperman samt genitala prov från penisskäft, urinrörets mynning och fossa urethralis.

Testerna skall sändas till Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) eller annat av Jordbruksverket godkänt laboratorium.

4 kap. SAMLING OCH BEHANDLING AV SPERMA

1 § Vid varje spermasamlingstillfälle skall det i en spermasamlingsjournal föras in uppgifter om

1. platsen för spermasamling,

2. hingstens identitet,

3. spermans volym, motilitet, koncentration och eventuellt avvikande morfologi,

4. datum för spermasamlingen och behandlingen av sperma,

5. antalet samlade spermadoser, samt

6. spädningssväska och eventuell tillsats av antibiotika.

2 § Stamlösning som ingår i spädningssväska skall vara steril. Animaliska produkter i spädningssväska får inte utgöra hälsorisk för människor eller djur.

3 § Spermans förpackning skall märkas på ett sådant sätt att sperman, med fullständig säkerhet i alla led av dess hantering, kan identifieras och sammankopplas med den journal som avses i 1 §.

Varje strå skall vara märkt på ett sådant sätt att samlingsdatum för sperman, hingstens ras och identitet samt anordnarens namn lätt kan fastställas.

4 § Hingst med otillfredsställande spermakvalitet, spermproduktion eller med dokumenterad dålig fruktsamhet får inte användas i seminverksamhet utan särskilt tillstånd av Jordbruksverket.

5 kap. DISTRIBUTION OCH LAGRING AV SPERMA

1 § Ansökan om tillstånd för distribution av sperma och lagring av fryst sperma skall, förutom de uppgifter som anges i 1 kap. 2 §, omfatta uppgifter om

1. plats för distribution och i förekommande fall lager, och
2. huruvida sperman är färsk eller fryst.

2 § Lokaler för distribution och lagring av sperma skall vara konstruerade på ett sådant sätt att de är lätta att rengöra och desinficera.

3 § Vid distribution och försäljning av sperma skall

1. färsk sperma åtföljas av en transportjournal, som har utfärdats av den veterinär som är ansvarig för spermasamlingen, med uppgifter om hingstens identitet, tidpunkt för samling och spädning, spermans motilitet, koncentration, mängd spermier per dos, använd spädningssväska, eventuell antibiotikatillsats, rekommenderad förvaringstemperatur samt senaste användningstidpunkt, och

2. fryst sperma åtföljas av en transportjournal, som har utfärdats av den veterinär som är ansvarig för spermasamling eller lagring, med uppgifter om hingstens identitet, tidpunkt för samling, spermans motilitet, koncentration, mängd spermier per dos samt eventuell antibiotikatillsats.

4 § För all distribution av sperma skall anteckningar med uppgift om mottagare av sperma och datum för leveransen föras in i en distributionsjournal.

Om fryst sperma lagras skall uppgifter om insättning och uttag av spermadoser föras in i en lagerjournal. Då sperma från annan distributör lagras skall dennes namn antecknas i lagerjournalen.

Distributionsjournal och lagerjournal skall arkiveras i minst fem år.

5 § Bestämmelser om införsel av sperma till landet finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1996:24) om införsel av djur, sperma, ägg och embryon.

6 kap. SEMINERING

1 § Före varje seminering skall stoets identitet kontrolleras av den som utför semineringen. Den som utför semineringen skall även utfärda ett intyg i två exemplar att seminering har skett. Ett av intygen får ersättas av en anteckning i en stalljournal eller liknande.

2 § Seminering får endast utföras med sperma från hingst som uppfyller de villkor som anges i dessa föreskrifter.

3 § Seminering skall utföras av ansvarig veterinär eller av annan som har erhållit anvisningar från den ansvariga veterinären och som har genomgått sådan utbildning som anges i 1 kap. 5 §.

Före seminering skall sto genomgå en gynekologisk hälsokontroll, vilken skall utföras av den ansvariga veterinären.

4 § Vid varje undersöknings- och semineringstillfälle skall undersöknings- och semineringsjournaler föras.

Undersökningsjournal skall innehålla uppgifter om stoets identitet, sexuella hälsotillstånd, brunststatus, eventuell behandling, datum och andra åtgärder samt namn på den som utfört dessa.

Semineringsjournal skall innehålla uppgifter om hingstens och stoets identitet, brunststatus, utförd seminering och eventuell annan behandling, datum och andra åtgärder samt namn på den som utfört dessa. Sådan journal skall föras för varje hingst med de seminerade stona i kronologisk ordning för varje påbörjad semineringsserie. Ansvarig veterinär skall sända en kopia av semineringsjournalen till hingstägaren eller spermaägaren.

Undersöknings- och semineringsjournal skall arkiveras av ansvarig veterinär i minst fem år.

7 kap. RAPPORTERING

1 § Stoägare skall senast under augusti månad året efter utförd seminering till hingstägaren eller spermaägaren lämna uppgifter om resultatet av genomförd seminering. Tillstånd, såsom utebliven dräktighet, tidig fosterdöd, observerad kastning, dödfödsel, missbildning eller annat konstaterat fel, skall särskilt anges.

Stoägare skall på begäran av avelsorganisation låta blodgruppsundersöka sto och föl för kontroll av härstamning.

2 § Anordnare som distribuerar sperma skall snarast, dock senast den 1 oktober varje år, efter betäckningssäsongens slut till hingstägaren eller spermaägaren sända en sammanställning av den distributionsjournal som

anges i 5 kap. 4 § för aktuell hingst. En kopia av sammanställningen skall sändas till berörd avelsorganisation.

Om avelsorganisationen genom sammanställningarna upptäcker brister i seminverksamheten skall detta meddelas till Jordbruksverket.

3 § Hingstägare eller spermaägare skall för varje hingst redovisa en språngrulla med uppgifter om seminerade ston under året och om resultatet därav. Språngrullan skall grundas på sammanställningar av den distributionsjournal som anges i 5 kap. 4 §, den semineringsjournal som anges i 6 kap. 4 § och de uppgifter som anges i 1 §.

Om avelsorganisationen genom språngrullorna upptäcker brister i seminverksamheten skall detta meddelas till Jordbruksverket.

8 kap. ÖVRIGA BESTÄMMELSER

1 § Den ansvariga veterinären skall fortlöpande kontrollera den seminverksamhet som bedrivs av anordnaren. Veterinären skall omedelbart påpeka brister i seminverksamheten för anordnaren och rapportera till länsstyrelsen om rättelse inte sker.

2 § Länsstyrelsen utövar tillsyn över den seminverksamhet som bedrivs i länet. Utöver de övriga skyldigheter som följer av tillsynsansvaret skall länsstyrelsen rapportera till Jordbruksverket om allvarliga brister uppdragas och om en anordnare vid upprepade tillfällen inte har följt länsstyrelsens eller den ansvariga veterinärens anvisningar.

3 § Anordnare skall bereda tillsynsmyndigheten och den ansvariga veterinären tillträde till samtliga lokaler där seminverksamheten bedrivs och att där göra undersökningar och ta prover. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

4 § En anordnare som inte följer de bestämmelser som anges i dessa föreskrifter eller de villkor som har meddelats vid tillståndsgivningen kan få sitt tillstånd för seminverksamhet återkallat av Jordbruksverket.

5 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 december 1999, då Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1996:158) om seminverksamhet med hästdjur skall upphöra att gälla.

INGBRITT IRHAMMAR

Britta Lundström
(Djurmiljöenheten)

VILLKOR FÖR GODKÄNNANDE AV HINGSTSTATION FÖR SAMLING AV SPERMA AVSEDD FÖR UTFÖRSEL TILL LÄNDER INOM EU

Villkor för godkännande av hingststation

Hingstationen skall

1. stå under fortlöpande tillsyn av ansvarig veterinär,
2. ha olika och fysiskt åtskilda utrymmen för
 - a) inhysning av djur och isoleringsutrymmen,
 - b) spermasamling,
 - c) rengöring och desinfektion av utrustning,
 - d) spermabehandling efter samling, samt
 - e) förvaring av sperma,
3. vara byggd eller konstruerad på ett sådant sätt att kontakt med djur utanför anläggningen omöjliggörs, och att smittspridning kan förhindras, samt
4. vara konstruerad på ett sådant sätt att djurstallar och spermasamlings-, hanterings- och förvaringsutrymmen lätt kan rengöras och desinficeras.

Villkor för övervakning av hingststationer

På hingststationen gäller följande villkor:

1. Endast hingstar vars sperma skall samlas får finnas på stationen.
Andra hästar får dock stå på stationen under förutsättning att de uppfyller hälsokraven som anges i 3 kap. 3 och 4 §§.
2. En journal skall föras med uppgifter om
 - a) identiteten på samtliga hästar som befinner sig på hingststationen,
 - b) datum för hingstens ankomst till och avresa från hingststationen,
 - c) utförda hälsokontroller,
 - d) hälsojournal,
 - e) spermans destinationsort, samt
 - f) spermans förvaring.
3. Inspektion skall göras minst en gång per år av en officiell veterinär för att kontrollera att samtliga villkor är uppfyllda.
4. Det skall finnas ett system för övervakning av att
 - a) samlingen, behandlingen och förvaringen av sperma endast sker i för ändamålet avsedda utrymmen,
 - b) all utrustning som kommer i kontakt med sperma eller hingsten är desinficerad eller steriliserad före användning, samt

c) behållare för förvaring eller transport är desinficerade eller steriliserade före användning.

5. Det skall finnas ett system för att säkerställa att

a) användandet av produkter av animaliskt ursprung som används i hanteringen med sperma (som tillsats eller för spädning) inte utgör hälsorisk för människor eller djur, och

b) endast frysmedium används som inte tidigare har använts för andra animaliska produkter.

6. Varje kvantitet av sperma skall vara märkt på ett sådant sätt att uppgifter om ursprungslandet, datum för spermasamling, art, ras, hingstens identitet samt hingststationens namn är väl synliga.

HINGSTARNA SKALL GENOMGÅ DE TESTER SOM ANGES I 3 KAP. 4 § I ENLIGHET MED ETT AV FÖLJANDE TEST-PROGRAM

1. Vid spermasamling för handel med färsk eller kyld sperma gäller följande:

a) Då hingsten befinner sig utan uppehåll på hingststationen under en period av minst 30 dagar före den första spermasamlingen och om inga hästar på stationen kommer i direkt kontakt med andra hästdjur med lägre hälsostatus skall de tester som anges i 3 kap. 4 § första stycket 1 - 3 tas tidigast 14 dagar efter hingstens ankomst till stationen och åtminstone en gång per år i början av avelssäsongen.

b) Då hingsten inte befinner sig kontinuerligt på hingststationen eller om hästarna på stationen kommer i direkt kontakt med hästar med lägre hälsostatus skall testerna som anges i 3 kap. 4 § första stycket 1 - 3 tas inom 14 dagar före första spermasamlingen och åtminstone en gång per år i början av avelssäsongen. Det test som anges i 3 kap. 4 § första stycket 1 skall utföras med ett intervall om 120 dagar under spermasamlingsperioden. Det test som anges i 3 kap. 4 § första stycket 2 skall utföras tidigast 30 dagar före varje spermasamling om inte hingsten har erhållit icke-utsöndrande status genom ett årligt virusisoleringsstest.

2. Vid spermasamling för handel med fryst sperma skall

a) det testprogram som anges i punkt 1 i denna bilaga tillämpas, eller

b) de tester som anges i 3 kap. 4 § första stycket 1 - 3 tas under den obligatoriska lagringstiden för sperma om 30 dagar, dock inte senare än 14 dagar efter spermasamlingen oavsett hingstens hälsostatus.

3. Om något av testerna som det hänvisas till i punkt 1 eller 2 i denna bilaga utfaller med positivt resultat skall hingsten isoleras. Den sperma som har samlats sedan föregående negativa resultat får inte försäljas eller föras ut för användning utanför stationen. Försäljning och utförelse av sperma för användning utanför stationen får ske då hingstarnas hälsostatus på stationen har återupprättats.